

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Επαγγέλματα του χθες : Ο ελληνικός κινηματογράφος ως πηγή γνώσης για τα επαγγέλματα που εξέλιπαν».

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Μαρίνα Οικονόμου, Νομικός(ΠΕ13)

Βασικοί στόχοι της ερευνητικής εργασίας είναι οι μαθητές/τριες:

- Na γνωρίσουν ορισμένα από τα επαγγέλματα που έχουν εκλείψει ή τείνουν να εκλείψουν
- Na κατανοήσουν το περιεχόμενο τους, να τα περιγράψουν και να εξηγούν το αντικείμενο ενασχόλησης κάθε επαγγέλματος,
- Na κατανοήσουν τις αιτίες που οδήγησαν στην εξαφάνισή τους καθώς και τις αιτίες που οδήγησαν στην μετεξέλιξη ορισμένων από αυτά
- Na γνωρίσουν τον παλιό ελληνικό κινηματογράφο και να τον χρησιμοποιήσουν ως πηγή πληροφόρησης για τα επαγγέλματα που εξέλιπαν και να κατανοήσουν τη σημασία του ως πηγή πληροφόρησης για τον τρόπο ζωής, τα ήθη και έθιμα του παρελθόντος και να κάνουν συγκρίσεις με τις συνθήκες ζωής που επικρατούν σήμερα
- Na συνεργάζονται εργαζόμενοι σε ομάδες, να αντλούν πληροφορίες από διάφορες πηγές αυτενεργώντας, να τις επεξεργάζονται και να τις αξιοποιούν κατάλληλα και να φέρουν σε πέρας μία ομαδική εργασία

Ο Ελληνικός κινηματογράφος ως πηγή γνώσης για τα επαγγέλματα που εξέλιπαν:

Ανατρέξαμε, σε ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου, και εντοπίσαμε σκηνές με αξέχαστους έλληνες ηθοποιούς σε ρόλους κωμικούς κυρίως, που ωστόσο μας δίνουν πληροφορίες για επαγγέλματα που έχουν ήδη χαθεί ή χάνονται ή έχουν μετεξελιχθεί και προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής, χωρίς, βεβαίως, να υπάρχει παρόμοια πρόθεση από την πλευρά του σκηνοθέτη. Σκοπός των ταινιών αυτών ήταν, αναμφίβολα, η ψυχαγωγία, διασκέδαση του κοινού και σίγουρα το κέρδος και προβολή των συντελεστών των ταινιών αυτών. Έστω όμως και ακούσια μας δίνουν πληροφορίες για διάφορα «παλιά» επαγγέλματα που εξέλιπαν ή τείνουν να εκλείψουν... καθώς και τον τρόπο ζωής, τις αντιλήψεις, τις αξίες, τη νοοτροπία της εποχής της λεγόμενης «αστικής» και «μικροαστικής» μεταπολεμικής ελληνικής κοινωνίας και αποτυπώνουν, παρόλα αυτά, μια Ελλάδα περισσότερο γραφική και αθώα.

Ας θυμηθούμε, λοιπόν, μερικές από τις παλιές ταινίες του ελληνικού σινεμά, που περιέχουν σκηνές που αναπαριστάνουν κάποια από τα «παλιά επαγγέλματα» που τα έσβησε ο πολιτισμός και η τεχνολογική πρόοδος, έστω και αν, μερικά από αυτά δεν έχουν εξαφανιστεί πλήρως, ασκούνται από ελάχιστους, σήμερα, ανθρώπους και αποτελούν τον απόηχο μιας γραφικής περασμένης εποχής.

Οι ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου, που επιλέξαμε ως πηγή της εργασίας μας, δίνουν πληροφορίες για τα παρακάτω επαγγέλματα:

Λατερνατζής
Παγοπώλης
Πλύστρα
Καφετζού
Κανατάς
Πλανόδιος παλιατζής
Πλανόδιος έμπορος
Πλανόδιος φωτογράφος
Βαρκάρης
Προξενήτρα
Λούστρος
Αμαξάς ή καροτσέρης
Μοδίστρα

1.
**«Λατέρνα,
φτώχεια και φιλότιμο»
(1955).**

Σκηνοθεσία:
Αλέκος Σακελλάριος
Παραγωγή : Φίνος Φιλμ,
Σενάριο : Αλέκος
Σακελλάριος

Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις
Πρωταγωνιστές :
Μίμης Φωτόπουλος,
Βασίλης Αυλωνίτης,
Τζένη Καρέζη,
Χρήστος Τσαγανέας,
Αλέκος Αλεξανδράκης κ.ά

Βασίλης Αυλωνίτης
και
Μίμης Φωτόπουλος ως λατερνατζήδες στην ταινία "Λατέρνα
, Φτώχεια και Φιλότιμο"

Υπόθεση:

Δυο κλασικοί λατερνατζήδες, ο Πετράκης και ο Παυλάρης (Βασίλης Αυλωνίτης και Μίμης Φωτόπουλος), βλέπουν ότι το επάγγελμά τους δεν έχει πια πέραση στην Αθήνα και παίρνουν το δρόμο για την επαρχία. Μια μέρα βρίσκονται στο πανηγύρι της Παναγιάς της Πλατανιώτισσας κι εκεί συναντούν μια όμορφη κοπέλα, την Καίτη (Τζένη Καρέζη).

Η κοπέλα βρίσκεται σε απελπιστική κατάσταση γιατί το 'χει σκάσει από το σπίτι της. Ο εφοπλιστής πατέρας της θέλει να την παντρέψει μ' έναν μεσήλικα, ενώ εκείνη αγαπάει ένα φτωχό υπάλληλο, τον Δημήτρη (Αλέκος Αλεξανδράκης).

Οι δύο Καλόκαρδοι λατερνατζήδες, παρότι μαθαίνουν ότι ο πατέρας της δίνει μια μεγάλη αμοιβή σ' όποιον βρει την κόρη του, αδιαφορούν παντελώς για τα λεφτά και τη βοηθάνε με κάθε τρόπο να παντρευτεί τον άντρα που αγαπά, ενώ καταφέρνουν να συμφιλιώσουν το ζευγάρι με τον πατέρα της Καίτης.

Βασίλης Αυλωνίτης, Μίμης Φωτόπουλος, Τζένη Καρέζη

Ο πλανόδιος λατερνατζής ήταν οργανοπαίχτης ενός μουσικού οργάνου , της λατέρνας, η οποία εκπέμπει προγραμματισμένη μουσική με μια απλή μανιβέλα. Η λατέρνα αποτελείται από ένα κιβώτιο μέσα στο οποίο βρίσκεται ο μηχανισμός που εκτελεί τα μουσικά κομμάτια. Συνήθως ο λατερνατζής στόλιζε τη λατέρνα με χάντρες, φούντες, μπιχλιμπίδια και φωτογραφίες όμορφων νέων γυναικών. Οι λατερνατζήδες έπαιζαν γνωστά μουσικά κομμάτια της εποχής, μαζεύονταν ο κόσμος να ακούσει και μετά έριχνε ο καθένας κάποιο κέρμα στο αναποδογυρισμένο καπέλο του βοηθού του λατερνατζή. Με την εμφάνιση του γραμμοφώνου και του ραδιοφώνου άρχισε η σταδιακή εξαφάνιση της λατέρνας και του επαγγέλματος του λατερνατζή. Το επάγγελμα του πλανόδιου λατερνατζή συναντάται ακόμη και σήμερα αλλά αυτοί που το ασκούν είναι ελάχιστοι ...

2. «Πιάσαμε την καλή» (1955)

ΣΕΝΑΡΙΟ: Κώστας Χατζηχρήστος

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Γιάννης Τριανταφύλλης

ΗΘΟΠΟΙΟΙ: Γεωργία Βασιλειάδου, Κώστας

Χατζηχρήστος Μαίρη Νικολαΐδου Ρένα

Στρατηγού, Λόλα Φιλιππίδου, Ράλλης

Αγγελίδης Τζων Λυτερίνας ,Ανδρέας

Παντόπουλος, Μπέμπα Ροζαλίνα, Μαίρη Λύδα

Υπόθεση: Ο Θύμιος Τουλουμοτύρης είναι ένας επαρχιώτης που έρχεται στην Αθήνα για να φοιτήσει στη Σχολή Χωροφυλακής. Κάποια στιγμή γίνεται χωροφύλακας, αλλά από την αμέλειά του καταλήγει στην φυλακή. Όταν αποφυλακίζεται, εργάζεται για λίγο ως γκαρσόνι αλλά και ως **παγοπώλης**, αλλά η τύχη του χαμογελά και κερδίζει τον πρώτο αριθμό του λαχείου. Ωστόσο, η συγχωριανή του Μάρω Γαλάνη, την οποία αγαπά όλα αυτά τα χρόνια, παντρεύεται άλλον... Στην ταινία συμμετέχει το λαϊκό συγκρότημα του Βασίλη Τσιτσάνη με την Μαρίκα Νίνου "Τα Καβουράκια". Σταθμός στην καριέρα του Κώστα Χατζηχρήστου η ταινία «Πιάσαμε Την Καλή», μια και σε αυτή γεννήθηκε ο χαρακτήρας του Θύμιου, του κουτοπόνηρου επαρχιώτη που έρχεται στην Αθήνα με σκοπό να «πιάσει την καλή» και βέβαια μπλέκει σε ένα σωρό περιπέτειες

Παγοπώλης:

Πλανόδιος πωλητής αλλά και γνωστός ως διανομέας πάγου, ένα σημαντικό επάγγελμα που έχει χαθεί λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης. Μόνο σε τουριστικές περιοχές κατά τους καλοκαιρινούς μήνες , συναντάται και σήμερα όχι όμως ως πλανόδιος, αλλά ως εγκατεστημένος συνήθως σε ψαράδικα.

Ο παγοπώλης είχαν ένα καρότσι (ή τρίκυκλο) και πάνω σε αυτά μετέφεραν τον πάγο (που κατασκευαζόταν σε ειδικά εργοστάσια) και περνούσαν από γειτονιά σε γειτονιά. Για να προστατέψουν τα χέρια τους από την ψύξη , φορούσαν χοντρά γάντια . Χρησιμοποιούσαν ένα εργαλείο όπου τους βοηθούσε να σπάνε τον πάγο. Από τη μία μεριά ήταν κοπίδι και από την άλλη γάντζος. Χάραζε με το κοπίδι την παγοκολόνα και ύστερα με το γάντζο χτυπούσε στο άνοιγμα και ο πάγος σχιζόταν αμέσως. Οι νοικοκυρές έβαζαν τον πάγο στις "παγωνιέρες" , ένα ξύλινο ορθογώνιο κατασκεύασμα, επενδυμένο εσωτερικά με αλουμίνιο. Είχε και δύο πόρτες , μια πάνω και μία κάτω. Στο πάνω μέρος τοποθετούσαν την παγοκολόνα και δίπλα ήταν ένα ντεπόζιτο που κατέληγε εξωτερικά σε μια κάνουλα . Γέμιζαν το ντεπόζιτο με νερό , και έτσι είχαν πάντα κρύο νερό. Στο κάτω μέρος υπήρχαν ράφια όπου τοποθετούσαν τα τρόφιμα και τα ποτά. Κάτω -κάτω υπήρχε ένα συρταράκι όπου έτρεχαν τα νερά από τον πάγο που έλιωνε και οι νοικοκυρές το άδειαζαν όταν γέμιζε για να μην πλημμυρίσει.

3. Η καφετζού (1956) , ταινία μεγάλου μήκους, κωμωδία

Παραγωγή: Φίνος Φιλμ,
Σκηνοθεσία: Αλέκος Σακελλάριος,
Σενάριο: Ασημακόπουλος Γιώργος και Αλέκος Σακελλάριος,
Δ/ντής φωτογραφίας: Ντίνος Κατσουριδής,
Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις.

Ηθοποιοί: Γεωργία Βασιλειάδου, Μίμης Φωτόπουλος, Βασίλης Αυλωνίτης, Σμαρούλα Γιούλη, Ελένη Ζαφειρίου, Μπέατα Ασημακοπούλου κ.ά.

Υπόθεση:

Η κυρά-Καλλιόπη (Γεωργία Βασιλειάδου) είναι μια πλύστρα της γειτονιάς που μετατρέπεται σε καφετζού, μετά από προτροπή του τελειόφοιτου της οδοντιατρικής Σπύρου Τσαρδή (Μίμης Φωτόπουλος) ο οποίος για οικονομικούς λόγους κρατάει το καφενείο του πατέρα του και είναι ερωτευμένος με την Καίτη, αλλά στην οικονομική κατάσταση που βρίσκεται δεν μπορεί να τη ζητήσει από τους εύπορους γονείς της. Η δουλειά έχει στηθεί πανέξυπνα, καθότι ο Σπύρος μαθαίνει από συζητήσεις στο καφενείο τα οικογενειακά των πελατισσών της καφετζούς, τα ξεφουρνίζει στην κυρά-Καλλιόπη κι αυτή τα διαβάζει στο φλιτζάνι. Το παραδάκι πέφτει σύννεφο, μέχρι τη στιγμή που έρχεται η μητέρα της Καίτης και ζητάει από την καφετζού να της πει τι ακριβώς έγινε με ένα πανάκριβο δαχτυλίδι της, το οποίο ο σύζυγός της το έχει δωρίσει στην ερωμένη του. Τώρα η κυρά-Καλλιόπη έχει στο χέρι τον σύζυγο, τον οποίο αναγκάζει όχι μόνο να αποδεχτεί τον Σπύρο, αλλά και να του ανοίξει οδοντιατρείο μετά το γάμο του με την Καίτη. Η Γεωργία Βασιλειάδου υποδύεται το ρόλο της λαϊκής, φτωχής αλλά συγχρόνως καλόκαρδης γυναίκας που προσπαθεί να καλυτερέψει τη ζωή της και των δικών της ανθρώπων. Αρχικά ασκεί το κουραστικό και καθόλου κερδοφόρο επάγγελμα της **πλύστρας** και στη συνέχεια γίνεται **καφετζού**.

Πλύστρα: Ένα από τα επαγγέλματα του παρελθόντος που μπορεί να χαρακτηριστεί «γυναικείο» επάγγελμα. Η πλύστρα πλένει τα ρούχα εύπορων οικογενειών στη σκάφη

Η Γεωργία Βασιλειάδου ως πλύστρα(από την ταινία "Η καφετζού»)

Αν και ιδιαίτερα κοπιαστικό το επάγγελμα της πλύστρας επειδή ασκούσαν από γυναίκες αγράμματες και ήταν καθαρά «χειρωνακτικό», θεωρούνταν υποδεέστερο, όπως συνέβαινε με τα περισσότερα επαγγέλματα αυτού του είδους.

Γεωργία Βασιλειάδου, Μίμης Φωτόπουλος, Σμαρούλα Γιούλη

Το «επάγγελμα» της «**καφετζούς**», αν μπορεί βεβαίως, να θεωρηθεί επάγγελμα, φαίνεται ότι ασκούσαν και ασκείται ακόμη σε ορισμένες περιπτώσεις. Κάποτε οι γυναίκες μαζεύονταν στις γειτονιές και ενώ οι άντρες πήγαιναν στις δουλειές τους, εκείνες έπιναν τον καφέ τους και έλεγε το φλιτζάνι η μία στην άλλη. Αργότερα η «καφεμαντεία» εξελίχθηκε σε επάγγελμα. Η «καφεμαντεία» όπως και πολλές άλλες παρόμοιες ενασχολήσεις εκμεταλλεύονται την ανάγκη των αφελών να μάθουν τι τους επιφυλάσσει το μέλλον και να προλάβουν τυχόν δυσάρεστες καταστάσεις. Βεβαίως αν κάποιος παίρνει στα σοβαρά τέτοιου είδους «προβλέψεις» που βασίζονται στα σχήματα και τους αριθμούς που σχηματίζονται στον πάτο και στα τοιχώματα του φλιτζανιού, σημαίνει ότι παραλογίζεται. Σήμερα εκτός από τους «καφεμάντεις» υπάρχουν και οι αστρολόγοι, τα μέντιουμ, κ.λ.π που «προβλέπουν» το μέλλον με το αζημίωτο φυσικά και μερικοί από αυτούς κάνουν και αξιόλογη τηλεοπτική καριέρα...

4. Ο Μπάρμπα – Γιάννης ο Κανατάς (1957)

Σκηνοθέτης: Φρίξος Ηλιάδης, Κώστας Στράντζαλης, Είδος : Μεγάλου μήκους, κωμωδία, ηθογραφία, Σενάριο: Γιάννης Ιωαννίδης, Δ/ντής Φωτογραφίας: Νίκος Γαρδέλης, Μουσική επιμέλεια: Χρήστος Μουράμπας,

Ηθοποιοί: Βασίλης Αυλωνίτης, Νίκος Κούρκουλος, Αλέκος Αλεξανδράκης, Νίκος Σταυρίδης, Κατερίνα Χέλμη, Στέλλα Στρατηγού, Αλέκα Παϊζη, Στέφανος Ληναίος, Σταύρος Ξενίδης, Ανδρέας Ντούζος και πολλοί άλλοι γνωστοί ηθοποιοί.

Υπόθεση: Ο μπαρμπα-Γιάννης, ο κανατάς (Βασίλης Αυλωνίτης), προξενεύει έναν πλούσιο νέο (Στέφανος Ληναίος) σε μια επίσης πλούσια κοπέλα (Κατερίνα Βενέτη). Όμως εκείνη αγαπάει έναν άπορο φοιτητή (Αλέκος Αλεξανδράκης), ενώ ο πλούσιος νέος τη θέλει μόνο για τα χρήματά της. Όταν ο μπαρμπα-Γιάννης βοηθάει την κοπέλα να παντρευτεί τον αγαπημένο της, δέχεται την επίθεση του κακόβουλου πλούσιου άντρα, ο οποίος όμως θα συλληφθεί για κλοπή, και το ερωτευμένο ζευγάρι θα ενωθεί και θα ζήσει ευτυχισμένο.

Μουσική Επιμέλεια: Μουράμπα Χρήστος

Μουσική Σύνθεση: Τσιλίφης Νίκος

Παραθέτουμε τους στίχους του τραγουδιού « Μπαρμπα Γιάννη με τις στάμνες»

Μπαρμπα Γιάννη με τις στάμνες
Μπαρμπα Γιάννη με τις στάμνες
Μπαρμπα Γιάννη με τις στάμνες
και με τα σταμνάκια σου
και με τα σταμνάκια σου
να χαρείς τα μάτια σου

Πρόσεξέ μη σε γελάσει
καμιά έμορφη κυρά
μπαρμπα Γιάννη Κανατά
Και σου φάει το γαϊδούρι
και σ' αφήσει την ουρά
Μπαρμπα Γιάννη Κανατά

Μπαρμπα Γιάννη πέσε πρώτος
στου Φαλήρου τα νερά
μπαρμπα Γιάννη Κανατά
Να σε δουν τα κοριτσάκια
και να πέσουνε κι αυτά
μπαρμπα Γιάννη Κανατά

Μπαρμπα Γιάννη με τις στάμνες
και παπούτσια λάστιχα
μπαρμπα Γιάννη Κανατά

Ο κανατάς είναι ένα από τα επαγγέλματα που χάθηκαν. Ο κανατάς ήταν ένας άνθρωπος που γύριζε όλη τη μέρα στις γειτονιές φορτωμένος με τις κανάτες του, που πρώτα τις έφτιαχνε στο εργαστήριό του και μετά έβγαινε στους δρόμους για να τις πουλήσει. Ο κανατάς ήταν ένα σημαντικό επάγγελμα την εποχή που δεν υπήρχε το πλαστικό, αλλά και δεν ήταν διαδεδομένο το δίκτυο νερού στα σπίτια. Η κανάτα (στάμνα) ήταν ένα απαραίτητο είδος σε κάθε νοικοκυριό, αφού δεν υπήρχαν φυγεία για να διατηρείται το νερό δροσερό.

Απόθεταν οι νοικοκυρές τη γεμάτη με το πολύτιμο υγρό κανάτα σε μια γωνιά της κουζίνας και έβαζαν από πάνω για σκέπασμα το μαστραπά ή αμπελόφυλλα, τυλιγμένα σε καρούλι. Το νερό που υπήρχε μέσα διατηρούνταν δροσερό, επειδή η κανάτα, όπως όλα τα πήλινα είδη, έχει αδιόρατους πόρους που αφήνει το νερό να περάσει έξω και καθώς αυτό εξατμίζεται, παράγεται ψύχος. Για να διατηρηθεί το νερό ακόμη πιο δροσερό, έβρεχαν από έξω την κανάτα.

Για την κατασκευή της χρησιμοποιούσαν κοκκινόχρωμα, που το κοσκίνιζαν προηγουμένως, για να φύγει η άμμος και τα άλλα άχρηστα υλικά. Το καθαρό χρώμα που έμενε το έκαναν πηλό και το έπλαθαν, δίνοντας του διάφορα σχήματα.

Έφτιαχναν με αυτόν κανάτες (στάμνες), λαγήνια (δοχείο για νερό, μικρή στάμνα), τσουκάλια (πήλινη χύτρα), κιούπια, γλάστρες, πυθάρια, πιάτα κ.ά. Προτού στεγνώσουν, τα έβαζαν σε ισχυρή φωτιά, για να χάσουν όλο το νερό τους. Αυτή τη δουλειά την έκαναν βέβαια άλλοι τεχνίτες, που είχαν και τα κατάλληλα μηχανήματα, αλλά και κάποιοι κανατάδες.

Έπειτα φορτώνονταν τα κανάτια, δένοντας το ένα με το άλλο με σχοινί, ή τα τοποθετούσαν σε κοφίνια που τα φόρτωναν στο ζώο τους και γύριζαν τις γειτονιές και τα χωριά διαλαλώντας την πραμάτειά τους.

Σήμερα δεν χρησιμοποιούν πλέον οι άνθρωποι στάμνες. Υπάρχουν βέβαια, αλλά για την κατασκευή της χρησιμοποιούσαν κοκκινόχρωμα, που το κοσκίνιζαν προηγουμένως, για να φύγει η άμμος και τα άλλα άχρηστα υλικά. Το καθαρό χρώμα που έμενε το έκαναν πηλό και το έπλαθαν, δίνοντας του διάφορα σχήματα.

Έφτιαχναν με αυτόν κανάτες (στάμνες), λαγήνια (δοχείο για νερό, μικρή στάμνα), τσουκάλια (πήλινη χύτρα), κιούπια, γλάστρες, πυθάρια, πιάτα κ.ά. Προτού στεγνώσουν, τα έβαζαν σε ισχυρή φωτιά, για να χάσουν όλο το νερό τους. Αυτή τη δουλειά την έκαναν βέβαια άλλοι τεχνίτες, που είχαν και τα κατάλληλα μηχανήματα, αλλά και κάποιοι κανατάδες.

Έπειτα φορτώνονταν τα κανάτια, δένοντας το ένα με το άλλο με σχοινί, ή τα τοποθετούσαν σε κοφίνια που τα φόρτωναν στο ζώο τους και γύριζαν τις γειτονιές και τα χωριά διαλαλώντας την πραμάτειά τους.

Σήμερα δεν χρησιμοποιούν πλέον οι άνθρωποι στάμνες. Υπάρχουν βέβαια, αλλά έχασαν την πρακτική τους αξία. Έγιναν είδος Λαϊκής Τέχνης με διακοσμητικό ρόλο.

5. Η κυρά μας η μαμή (1958)

Σκηνοθεσία: Αλέκος Σακελλάριος

Παραγωγή: Φίνος Φίλμ

Πρωταγωνιστές: Γεωργία Βασιλειάδου, Ορέστης Μακρής, Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Ξένια Καλογεροπούλου, Παντελής Ζερβός, Ελένη Ζαφειρίου, Γιώργος Δαμασιώτης, Νίτσα Τσαγανέα Λαυρέντης Διανέλλος, Σαπφώ Ναταρά, Κώστας Βουτσάς, Έλσα Ρίζου

Μουσική: Τάκης Μωράκης

Η Γεωργία Βασιλειάδου μεταμορφώνεται στην ταινία αυτή σε κυρά-μαμή που εκτός από τις γεννήσεις είναι ικανή να θεραπεύσει οτιδήποτε προκύψει αφού έχει πάντα πρόχειρα φυλαχτά και μαντζούνια. Είναι η γυναίκα που εναντιώνεται στον ισχυρό άντρα όταν βλέπει πως κινδυνεύουν να χαθούν τα κεκτημένα της, ενώ η δύναμή της είναι πρωτόγνωρη για τις γυναίκες εκείνης της εποχής. Είναι, επίσης, η γυναίκα που είναι αρκετά έξυπνη για να καταλάβει πως ο γιατρός είναι ο σωστός επιστήμονας ο οποίος κάνει καλύτερα τη δουλειά της, ο εγωισμός της όμως δεν της επιτρέπει να φτάσει στην αποδοχή αυτής της αλήθειας.

Υπόθεση: Σε αυτήν την ασπρόμαυρη κωμωδία, ένας συνταξιούχος γιατρός αποφασίζει να εγκατασταθεί οικογενειακά στο χωριό της γυναίκας του και ανοίγει ιατρείο. Έρχεται όμως σιγά-σιγά σε σύγκρουση με την μαμή του χωριού και τις 'ανορθόδοξες' ιατρικές πρακτικές της, δηλαδή ξεματιάσματα και φυλακτά. Ο γιος της μαμής, σπουδαστής ιατρικής στην Αθήνα, έρχεται για διακοπές στο χωριό, ερωτεύεται την κόρη του γιατρού που προσπαθεί να μειώσει την επιρροή της στους χωριάτες. Τελικά οι δυο νέοι παντρεύονται.

Σενάριο: Αλέκος Σακελλάριος

Η μαμή ή μαία είναι πατροπαράδοτη ιατρική βοηθός που είναι γνωστή σε όλες τις κοινωνίες και τους πολιτισμούς. Βοηθάει τις έγκυες γυναίκες και τα μωρά τους κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και μετά τη γέννα.

Οι πρακτικές μαιές (μαμές) ήταν οι γυναίκες που αναλάμβαναν να ξεγεννήσουν τις εγκύους. Μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα, οι μαμές εκπαιδεύονταν συνήθως από κάποια ηλικιωμένη (συχνά συγγενή) προκάτοχο στο επάγγελμα, που αναλάμβανε να μυήσει τις διαδόχους της. Οι πρακτικές και τα «μυστικά» των συγκεκριμένων γυναικών δεν έχουν διασωθεί. Γνωρίζουμε ότι μερικές λειτουργούσαν και ως πρακτικές θεραπεύτριες («γιάτρισσες»), συνήθως καταγμάτων, αλλά ορισμένες φορές και τραυμάτων ή μολύνσεων. Υπάρχουν σποραδικές αναφορές σε θεραπείες, οι οποίες φαίνεται ότι ήταν γενικά αρκετά επώδυνες, αφού συχνά περιλάμβαναν καυτηριασμό τραυμάτων (συνήθως με καυτό ή έστω ζεστό λάδι) ή διάνοιξη ελκών ή οίδημάτων με αυτοσχέδια αιχμηρά εργαλεία (πριν τον καυτηριασμό), για τη θεραπεία των μολύνσεων. Βέβαια, οι ειδικότητες της πρακτικής μαμής και της πρακτικής θεραπεύτριας δεν ταυτίζονταν οπωσδήποτε, ενώ (φαίνεται ότι) συχνά ήταν διακριτές.

6. « Ένας ήρωας με παντούφλες» (1958)

Είδος: Κωμωδία

Σκηνοθεσία: Αλέκος Σακελλάριος

Σενάριο: Αλέκος Σακελλάριος

Μουσική σύνθεση: Μάνος Χατζιδάκις

Συγγραφέας: Χρήστος Γιαννακόπουλος, Αλέκος Σακελλάριος

Ηθοποιοί: Βασίλης Λογοθετίδης, Ίλυα Λιβυκού, Νίτσα

Τσαγανέα, Βύρων Πάλλης, Νίκος Φέρμας, Λαυρέντης Διανέλλος και άλλοι.

Βασίλης Λογοθετίδης, Λαυρέντης Διανέλλος, Νίτσα Τσαγανέα, Βύρων Πάλλης

Υπόθεση: Ο απόστρατος στρατηγός Λάμπρος Δεκαβάλας με λαμπρό και ένδοξο παρελθόν στα πεδία των μαχών, ζει με τη γυναίκα του Ειρήνη και την κόρη του Πόπη στα όρια της φτώχειας, ξεπουλώντας ό,τι έχουν και δεν έχουν για να πληρώσουν το λογαριασμό της Ηλεκτρικής Εταιρίας. Μια μέρα ο πλούσιος εξάδελφος του Απόστολος του ανακοινώνει ότι η πατρίδα θα τον τιμήσει με ένα άγαλμα που θα στηθεί στην πλατεία έξω από το σπίτι του. Ο Λάμπρος είναι κατασυγκινημένος...Το έργο, γραμμένο τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, καυτηριάζει την ασυδοσία των δημοσίων υπαλλήλων και την εκμετάλλευση του αγνού πατριωτισμού ανθρώπων που έδωσαν το αίμα τους για την πατρίδα. Με πικρό χιούμορ, καταγράφεται η ευκολοπιστία του Στρατηγού Δεκαβάλλα, ο οποίος άθελά του και ενώ ζει μες την ανέχεια, δέχεται να στηθεί ο ανδριάντας του, αγνοώντας πως αυτό γίνεται μόνο και μόνο για να κερδίσουν οι επιτήδριοι.

Νίκος Φέρμας ,ο **παλιατζής** της ταινίας «Ένας ήρωας με παντούφλες»
Στην ταινία «Ένας ήρωας με παντούφλες» βλέπουμε τον **Νίκο Φέρμα** να υποδύεται με επιτυχία τον «**παλιατζή**» ο οποίος αγοράζει διάφορα αντικείμενα από τον στρατηγό Δεκαβάλα (τον υπέροχο και αξέχαστο Βασίλη Λογοθετίδη) , όσο-όσο, προκειμένου ο τελευταίος να μπορέσει να επιβιώσει. Απαίτησε, μεταξύ άλλων να αγοράσει και το σπαθί του ένδοξου στρατηγού,αλλά φυσικά εκείνος αρνήθηκε και τον έδιωξε κακήν κακώς...

Ο **πλανόδιος παλιατζής**, ο γυρολόγος, έχει ως επάγγελμα το μάζεμα παλαιών αντικειμένων... Ο Κύριος «Όλα τα παλιά αγοράζω», Παλιοσίδερα αγοράζω!» γυρίζει στις γειτονιές και αναζητά κάθε φύσεως αντικείμενα, άχρηστα για το σπίτι, που εκείνος όμως θα τα πουλήσει και θα εξοικονομήσει έτσι το καθημερινό φαγητό της οικογένειάς του. Στις μέρες μας ο παλιατζής υποκαταστάθηκε από τον παλαιοπώλη.

7. Οι Δοσατζήδες (1959)

Σκηνοθεσία: Βασίλης Γεωργιάδης, Σενάριο: Ναπολέων Ελευθερίου,
Μουσική/μουσική επιμέλεια: Χρήστος Μουράμπας, Σενάριο: Ναπολέων
Ελευθερίου

Ηθοποιοί Θανάσης Βέγγος (Θωμάς Καλαφάτης) Αλέκα Στρατηγού(Σοφία) Νίκος
Σταυρίδης (Γρηγόρης Πασπάτης) Λέλα Πατρικίου (Πηνελόπη) **Γιάννης Σπαρίδης**
(**Φωτογράφος**) Άλκηστις Γάσπαρη (Άννα) Ράλλης Αγγελίδης (Καραμπελόπουλο)

Κούλης Στολιγκας (Γιώργος)

Νίκος Σταυρίδης και Θανάσης Βέγγος από την ταινία "Οι Δοσατζήδες"

Υπόθεση

Δύο φίλοι (Νίκος Σταυρίδης και Θανάσης Βέγγος) αγοράζουν ένα δίκυκλο-κατάστημα με εμπορεύματα που τους δίνει ένας χοντρέμπορος (Κούλης Στολίγκας) και περιφέρονται στις γειτονιές, πουλώντας τηνπραμάτεια τους με δόσεις. Οι εισπράξεις, όμως, των οφειλών γίνονται με μεγάλη δυσκολία και τα πράγματα φτάνουν στο απροχώρητο, όταν τους κλέβουν το κινητό τους κατάστημα. Οι κοπέλες τους θα τους βοηθήσουν να αγοράσουν ένα αυτοκίνητο-κατάστημα, και οι δύο περιφερόμενοι μαγαζάτορες θα ξεκινήσουν και πάλι το εμπόριο, μόνο που αυτή τη φορά θα πληρώνονται με μετρητά

Ο πλανόδιος φωτογράφος (Γιάννης Σπαρίδης) της ταινίας «Οι δοσατζήδες»

Στην ταινία βλέπουμε τους δύο πλανόδιους εμπόρους Θωμά Καλαφάτη (Θανάσης Βέγγος) και τον Γρηγόρη Πασπάτη (Νίκο Σταυρίδης) που περιφέρονται στις γειτονιές της Αθήνας με το δίκυκλο κινητό κατάστημα και πουλάνε τα εμπορεύματά τους με δόσεις, καθώς επίσης και τον πλανόδιο φωτογράφο (Γιάννης Σπαρίδης).

Οι πλανόδιοι έμποροι περιφέρονταν από περιοχή σε περιοχή και πουλούσαν όλα τα είδη που είχαν ζήτηση, όπως μεταξωτά, βαμβακερά, βελούδινα, χασέδες, ποπλίνες, αλατζάδες, τσίπια κλπ. Γυρνούσαν οπουδήποτε, είτε περπατώντας με το εμπόρευμα στον ώμο είτε φορτώνοντάς το στα γαϊδούρια. Στις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα άρχισαν να χρησιμοποιούν αυτοκίνητο. Στην ταινία «Οι

Δοσατζήδες» οι δύο πλανόδιοι έμποροι χρησιμοποιούν αυτοκίνητο και πουλάνε με δόσεις, χρησιμοποιώντας και διάφορα «τεχνάσματα» για την προσέλκυση αγοραστών, όπως το τραγούδι.

Πλανόδιος φωτογράφος

Πριν η φωτογραφική μηχανή εξελιχθεί με τη πρόοδο της τεχνολογίας σε τόσα πολλά και εύχρηστα μοντέλα, με τα οποία σήμερα μικροί και μεγάλοι απαθανατίζουν

ποικίλα θέματα, ο πλανόδιος φωτογράφος ήταν περιζήτητος. Έστηνε τη μεγάλη τετράγωνη φωτογραφική μηχανή με τον προεξέχοντα φακό πάνω σε ένα τρίποδο και φωτογράφιζε πρόσωπα και πράγματα. Το επάγγελμα αυτό έχει σβήσει σήμερα. Μόνο σε κάποιους πολυσύχναστους αρχαιολογικούς χώρους, μπορεί κανείς να συναντήσει έναν τέτοιο φωτογράφο με την άσπρη του ρόμπα, ο οποίος είναι τόσο γραφικός, ώστε αποτελεί ο ίδιος αντικείμενο φωτογράφισης των επισκεπτών.

8. Η Μανταλένα (1960)

Είδος : Μεγάλου μήκους, μουσική κωμωδία.

Σκηνοθεσία : Ντίνος Δημόπουλος, Σενάριο: Γιώργος Ρούσσος , Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις. Ηθοποιοί: Αλίκη Βουγιουκλάκη, Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Παντελής Ζερβός, Λαυρέντης Διανέλλος, Θανάσης Βέγγος, Μορίδης Θεόδωρος, Καίτη Λαμπροπούλου, Σπύρος Καλογήρου, Σμαρώ Στεφανίδου, Βασίλης Καΐλας, Δέσπω Διαμαντίδου, Λυκούργος Καλλέργης κ.ά.

Υπόθεση:

Σε ένα μικρό νησί οι κάτοικοι είναι χωρισμένοι στα δύο, ακόμα και όσον αφορά στη βάρκα που τους μεταφέρει. Ο ένας βαρκάρης έχει γιο και ο άλλος κόρη, που είναι όμως άξια και δυναμική σαν αγόρι.

Όταν ο μπαμπάς της κοπέλας πεθαίνει από την καρδιά του, η κοπέλα αναλαμβάνει τη βάρκα για να ζήσει τον εαυτό της, τα έξι μικρά αδελφάκια της και τη γιαγιά της.

Όμως οι νησιώτες φοβούνται να μπουν στη βάρκα της λέγοντας «καπετάνιος θηλυκός, επιβάτης λωλός».

Ο φωτισμένος παπάς του νησιού, την ημέρα των Θεοφανίων, κάνει ένα κόλπο, ότι δήθεν η κοπέλα πιάνει τον σταυρό και προτρέπει τους νησιώτες να πηγαίνουν με το καϊκι της «βλογημένης». Εν τω μεταξύ, όμως, ο αντίπαλος βαρκάρης φέρνει μηχανοκίνητη βάρκα στο νησί και η φτώχεια επισκέπτεται και πάλι το σπίτι της Μανταλένας.

Για να ζήσει την οικογένειά της η Μανταλένα αποφασίζει να παντρευτεί έναν βουνίσιο, αλλά στο μεταξύ, ένας έρωτας αρχίζει να αναπτύσσεται ανάμεσα σε εκείνη και το γιο του αντίπαλου βαρκάρη, που με τη σοφή διαμεσολάβηση του παπά θα καταλήξει σε γάμο

Παντελής Ζερβός και Αλίκη Βουγιουκλάκη

Ο βαρκάρης ήταν επαγγελματίας ο οποίος μετέφερε με ιδιόκτητη βάρκα ή μικρό καϊκι ανθρώπους ή εμπορεύματα σε μικρές αποστάσεις σε θάλασσες, συνήθως από το ένα νησί σε άλλο, με σκοπό το βιοπορισμό.

Κάτι ανάλογο σαν αυτό που είδαμε στην ταινία «Η Μανταλένα». Η βάρκα ή το μικρό καϊκι, κατά περίπτωση, τα παλιότερα χρόνια κινούνταν με πανιά και αργότερα με μηχανές.

Σήμερα υπάρχουν ακόμη βαρκάρηδες στα νησιά μας, που πλέον χρησιμοποιούν ταχύπλοα σκάφη, για την εξυπηρέτηση του κοινού..

9. Φτωχαδάκια και λεφτάδες (1961)

Σκηνοθεσία και Σενάριο: Ορέστης Λάσκος, Μουσική: Μίμης Πλέσσας

Πρωταγωνιστούν: Μίμης Φωτόπουλος, Νίκος Σταυρίδης, Σμαρούλα Γιούλη, Ελένη Χαλκούση, Μπέατα Ασημακοπούλου, Χρήστος Τσαγανέας κ.ά

Υπόθεση

Ο Φώντας Μπαρδούσης (Μίμης Φωτόπουλος) είναι ένας λαϊκός αλλά καλόκαρδος άνθρωπος που ξεκίνησε από φαράς και απέκτησε μια μεγάλη επιχείρηση αλιείας και ιχθυεμπορίας. Μένει μαζί με την ξαδέλφη του Δέσπω (Ζωή Φυτούση) και έναν μακρινό του ανιψιό, τον Σάββα (Γιάννης Γκιωνάκης) σε ένα παλιό παραδοσιακό σπίτι σε έναν λόφο του Πειραιά. Όμως, αποφασίζει να εισέλθει στην υψηλή κοινωνία και να μορφωθεί, για αυτό προσλαμβάνει την μαντάμ Τζούλια (Ελένη Χαλκούση) για να τον βοηθήσει σε αυτή του την προσπάθεια. Η μαντάμ Τζούλια σκοπεύει να του κάνει συνοικέσιο με την Μίλη Ντεκρίση (Σμαρούλα Γιούλη), την κόρη ενός πλούσιου εφοπλιστή (Θάνος Τζενεράλης) με ταπεινή όμως καταγωγή. Από κοινού με την μαντάμ Τζούλια ο Φώντας προσλαμβάνει ως δάσκαλο καλών τρόπων έναν εκπεσόντα αριστοκράτη, τον Τεό Νταλέκη (Νίκος Σταυρίδης), ο οποίος στην πορεία θα προσπαθήσει να νυμφευθεί εκείνος την Μίλη για να αποκατασταθεί οικονομικά. Όμως η Μίλη είναι ερωτευμένη με τον Ιάσονα (Ερρίκος Μπριόλας), και αφού το αποκαλύψει στην μαντάμ Τζούλια θα προσπαθήσει μαζί με εκείνην, την αρραβωνιαστικιά του Φώντα, την Φανή (Μπέατα Ασημακοπούλου), και την μνηστή του Τεό, τη Ρίτα, να απομακρύνουν τους υποψήφιους μνηστήρες της Μίλης.

Σκοπός του γάμου ήταν η διατήρηση της γενιάς με την απόκτηση παιδιών, η καλή ανατροφή τους, καθώς και η αρμονική συμβίωση του άντρα με τη γυναίκα.

«Όμορφο που `ναι τ´ όμορφο πέντε φορές και δέκα

και απ´ όλα τ´ ομορφότερο ο άντρας με τη γυναίκα».

Όταν οι γονείς έβλεπαν ότι το παιδί μεγάλωνε, το συζητούσαν μεταξύ τους και πάντα με τη σύμφωνη γνώμη του νονού, έστελναν προξενιά για να το παντρέψουν. Τα κορίτσια από 10-15 χρονών ήταν όλα αρραβωνιασμένα. Για την προίκα τους φρόντιζαν ήδη από την ώρα που γεννιόταν κι έλεγαν: «Το κορίτσι στο πεσούκι και η προίκα στο σεντούκι».

Οι προξενήτρες ήταν γνωστές και δακτυλοδεικτούμενες στις μικρές κοινωνίες και τις διέκρινε η καπατσουσίνη και η ικανότητα να πείθουν το συνομιλητή τους. Αυτές συνήθως ήταν χήρες μεγαλογυναίκες, που δε χάρηκαν στεφάνι ούτε μια ολοκληρωμένη κι ευτυχισμένη οικογένεια. Ίσως αυτός να ήταν κι ο λόγος, που πάσχιζαν με κάθε τρόπο να συμβάλουν στο στήσιμο ενός νέου σπιτικού, γεμάτο με όνειρα για μια χαρούμενη ζωή, αφού αυτές είχαν την ατυχία να το στερηθούν.

Νίκος Σταυρίδης και Ελένη Χαλκούση (Προξενήτρα)

Έβρισκε τρόπο, λοιπόν, η προξενήτρα και επισκεπτόταν το σπίτι της υποψήφιας νύφης κάνοντας τη `δουλειά` της συστηματικά. Πρώτα - πρώτα φρόντιζε η επίσκεψή της να είναι όσο γίνεται διακριτική και σκαρφιζόταν ένα τέτοιο μαχανά, ώστε να μη δώσει τροφή για σχόλια στις κουτσομπόλες του χωριού.

Αφού στρογγυλοκάθονταν και σεργιανούσε την κουβέντα από `δω κι από `κει, φρόντιζε να τη φέρει στα γύρω τριγύρω και στο καυτό θέμα της προξενιάς.

Άμα έμπαινε το νερό στ´ αυλάκι, αρχινούσε τα παινέματα και τα γλυκόλογα για το `λεγάμενο` αποσπώντας το ποθητό ΝΑΙ κι ορίζονταν η μέρα του λόγου.

10.0 Λουστράκος (1962)

Σκηνοθεσία - Σενάριο: Μαρία Πλυτά

Είδος: Μεγάλου μήκους, κοινωνική, μελόδραμα

Μουσική Σύνθεση: Μαρκόπουλος Γιάννης

Ηθοποιοί: Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Μιράντα Κουνελάκη, Δημήτρης Μυράτ, Δέσπω Διαμαντίδου, Ανδρέας Φιλιππίδης, Βασιλάκης Καΐλας, Χριστόφορος Νέζερ, Ανδρέας Ντούζος κ.ά

Υπόθεση:

Ο Βασίλης Μαράς (Βασιλάκης Καΐλας), ένα φτωχό κι ορφανό από πατέρα παιδί που φιλοδοξεί να σπουδάσει, γυρίζει στους δρόμους και γυαλίζει παπούτσια. Η μητέρα του Άννα (Ρίτα Μυράτ), η οποία δούλευε παραδουλεύτρα σ' ένα πλουσιόσπιτο, βρίσκεται άδικα στη φυλακή, καταδικασμένη για ληστεία μετά φόνου. Ο μικρός με τη βοήθεια του δικηγόρου Γιώργου Καραλή κατορθώνει να αποδείξει την αθωότητά της. Στη συνέχεια, με μοναδικά εφόδια την αγάπη της βασανισμένης μητέρας του και το κασελάκι του λουστράκου, ξεκινά να κατακτήσει τη ζωή. Με τη δουλειά του στους δρόμους, και κάνοντας αιματηρές οικονομίες, τελειώνει το νυχτερινό γυμνάσιο και το πανεπιστήμιο, παίρνοντας το πτυχίο του γιατρού (τον ενήλικα Βασίλη Μαρά υποδύεται ο Δημήτρης Παπαμιχαήλ). Παράλληλα, ανθίζει ο έρωτάς του για τη Μαρία, ένα κακομαθημένο πλουσιοκόριτσο, την οποία η μητέρα της και αδελφή του Καραλή θέλει να παντρέψει με ένα νέο της τάξης τους. Η αγάπη της Μαρίας για τον Βασίλη αποδεικνύεται πιο δυνατή από τη θέληση της μητέρας της. Το τέλος της ιστορίας θα βρει τους δύο νέους ενωμένους και ευτυχισμένους.

Παλιότερα που ο κόσμος περπατούσε σε χωμάτινους δρόμους, τα παπούτσια σκονίζονταν ή λασπώνονταν εύκολα. Τότε γνώρισε άνθηση και το επάγγελμα του λουστράδου.

Αυτός μ' ένα μπροστά του, αληθινό κομφοτέχνημα, και γύρω του να κρέμονται οι βούρτσες και τα βερνίκια με τα διάφορα χρώματα, κάθονταν σ' ένα χαμηλό, στην αρχή μιας πλατείας ή μπροστά από ένα καφενείο, και περίμενε υπομονετικά.

Για να προσελκύσει τους πελάτες γίνονταν ταχυδακτυλουργός ή χτύπαγε ρυθμικά το κασελάκι. Ο πελάτης πλησίαζε κι άπλωνε, όπως ήταν όρθιος, πρώτα το δεξί πόδι πάνω στην ειδική μεταλλική θέση της κασέλας κι έπειτα το άλλο. Έτσι άρχιζε η "ιεροτελεστία" του βαψίματος.

Λούστρος ονομάζεται το επάγγελμα που έχει ως αντικείμενο απασχόλησης το γυάλισμα των παπουτσιών των περαστικών. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι λούστροι ήταν παιδιά.

Ο λούστρος έβαφε τα παπούτσια στο δρόμο των περαστικών, συνήθως τριγύριζε στα διάφορα καφενεία και σε καταστήματα αλλά και σε διάφορα σημεία των δρόμων για να βρει πελάτες.

Ο εξοπλισμός του ήταν ένα ξύλινο κασελάκι με πλαϊνές θήκες που είχε τις μπογιές και τις βούρτσες του και ότι άλλο χρειαζόταν για το γυάλισμα των παπουτσιών. Το κασελάκι αυτό με μακρύ λουρί για την μεταφορά του στον ώμο του λούστρου και ένα καρεκλί για να κάθεται από το ένα μέρος στο άλλο που πήγαινε. Ο πελάτης έβαζε το παπούτσι του στο κέντρο από το κασελάκι, πάνω σε μια μπρούντζινη βάση σε σχήμα ανάποδου πάτου παπουτσιού. Και ο λούστρος έκανε τη δουλειά του με γρήγορες κινήσεις: καθάρισμα, βάψιμο, γυάλισμα. Πάντα όμως πριν ξεκινήσει τοποθετούσε δυο κομμάτια χαρτόνια ή σκληρό πλαστικό στα πλαϊνά του παπουτσιού, ώστε να μη λερώνει τις κάλτσες του πελάτη. Το επάγγελμα δεν υπάρχει σήμερα που και που όμως μόνο στην Πλατεία Ομονοίας στην Αθήνα θα συναντήσει κανείς κανέναν πλανόδιο λούστρο, ο οποίος αποτελεί κάτι το αξιοπερίεργο για τους τουρίστες.

Σήμερα δεν βλέπουμε τον λούστρο να κάθεται σε μια γωνιά, γιατί δεν τον χρειαζόμαστε πλέον. Υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα με τα μπουκαλάκια που έχουν ένα σφουγγαράκι στην άκρη με μπογιές όλων των αποχρώσεων. Άλλωστε τα παπούτσια μας δεν σκονίζονται τόσο πολύ, γιατί οι δρόμοι είναι ασφαλοστρωμένοι. Οι λούστροι λοιπόν έκαναν χρυσές δουλειές. Σήμερα το επάγγελμα του λούστρου έχει χαθεί... Λόγω της ταπεινής ενασχόλησής του με τα παπούτσια, που είναι εξαρτήματα των ανθρώπινων ποδιών, η ονομασία «λούστρος» έχει γίνει συνώνυμο περιφρονητικού και υβριστικού προσδιορισμού.

11.«Της κακομοίρας» (1963) ή «Μπακαλόγατος»

είδος: κωμωδία , Σκηνοθεσία και Σενάριο: Ντίνος Κατσουρίδης

Πρωταγωνιστές: Κώστας Χατζηχρήστος, Κώστας Δούκας, Νίκος Ρίζος, Μαρίκα Νέζερ, Ντίνα Τριάντη, Νίκος Φέρμας, Θανάσης Μυλωνάς, Νέλη Παππά, Γιώργος Βελέντζας

Μουσική: Γιώργος Μουζάκης

Κώστας Χατζηχρήστος (Ο μπακαλόγατος Ζήκος)

Υπόθεση: Ο Ζήκος είναι επαρχιώτης από το Καρπενήσι που δουλεύει υπάλληλος στο μπακάλικο του Παντελή και είναι ερωτευμένος με την όμορφη Φιφίκα, η οποία θέλοντας να παίξει μαζί του, προσποιείται ότι ανταποκρίνεται. Ο Παντελής αν και προχωρημένης ηλικίας θέλει για λογαριασμό του τη νεαρή φίλη της Φιφίκας, Λίτσα. Ο Ζήκος τον κοροϊδεύει για την επιλογή του, αλλά αυτός δεν πτοείται. Προχωρεί στους αρραβώνες, σε συνεννόηση με τον πατέρα της Λίτσας και ερήμην.

Ο μπακαλόγατος ήταν συνήθως κάποιος νεαρός ορφανός ή από φτωχή οικογένεια, τον οποίο προσλάμβανε κάποιος ιδιοκτήτης παντοπωλείου (μπακάλικου) ως υπάλληλο. Ο μπακαλόγατος συνήθως διέμενε και σιτιζόταν στο μπακάλικο, όπου εργαζόταν χωρίς συγκεκριμένο ωράριο και έκανε όλες τις βοηθητικές και κατώτερες δουλειές καθώς και θελήματα κατ' εντολήν του αφεντικού του. Αν το αφεντικό τον εμπιστευόταν, τότε ονομάζονταν και **μπιστικός**.

12. Χτυποκάρδια στο Θρανίο (1963)

Είδος: Αισθηματική, Σκηνοθεσία και Σενάριο: Αλέκος Σακελλάριος

Μουσική Σύνθεση : Μάνος Χατζιδάκις

Ηθοποιοί, Αλίκη Βουγιουκλάκη, Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Λάμπρος Κωνσταντάρας, Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, Τζόλυ Γαρμπή, Θόδωρος Μορίδης, Καίτη Λαμπροπούλου, Δέσποινα Νικολαΐδου, Δημήτρης Νικολαΐδης, Μ. Κοτοπούλη, Μαρία Μπονέλου, Γιώργος Κωνσταντίνου κ.ά

Υπόθεση: Η Λίζα Πετροβασίλη θα κάνει την άρρωστη για να μην πάει σχολείο. Έτσι θα γνωρίσει και θα παντρευτεί τον καθηγητή, γιατρό, Δημήτρη Παπαδόπουλο, εγκαταλείποντας το σχολείο στην τελευταία τάξη. Οι υποχρεώσεις όμως της συζυγικής ζωής θα κάνουν τη Λίζα να νοσταλγήσει τα ανέμελα σχολικά χρόνια και θα πάρει την απόφαση να γραφτεί στην τελευταία τάξη, κρυφά από τον άντρα της. Όμως δεν τα πάει καλά στις σπουδές της και δέχεται τη βοήθεια ενός προγυμναστή, που της σύστησε ο φιλόλογος της. Σύντομα όμως οι συχνές απουσίες της από το σπίτι κινούν τις υποψίες του άντρα της, που νομίζει ότι τον απατάει και οι κρυφές συναντήσεις της με τον καθηγητή, που την προγυμνάζει για το σχολείο φαίνονται να επιβεβαιώνουν τις υποψίες του...

Στην ταινία η Λίζα Πετροβασίλη (Αλίκη Βουγιουκλάκη) μαζί με τον... σαραντάρη σύζυγό της Δημήτρη Παπαδόπουλο (Δημήτρης Παπαμιχαήλ) – μας ξενίζει βεβαίως το γεγονός, ότι το να παντρεύεται ένας σαρανταπεντάρης μία 18χρονη μαθήτρια θεωρείται κάτι το απόλυτα «φυσικό» στην ταινία – επισκέπτεται την Κωνσταντινούπολη και εκεί κάποια στιγμή εκφράζει την επιθυμία της να κάνουν έναν περίπατο με μία άμαξα. Στη διάρκεια του περιπάτου ερμηνεύει το τραγούδι του Μ. Χατζηδάκι «Ο καρτσέρης»

Ο Αμαξάς λοιπόν ή «καρτσέρης» ήταν μεταφορέας με ιδιόκτητη άμαξα που την έσερνε ένα άλογο.. Ο αμαξάς ήταν κάτι σαν το σημερινό ταξιτζή. Ένα επάγγελμα που τραγουδήθηκε πάρα πολύ από τους ανθρώπους εκείνης της εποχής. Για τη δουλειά του ο αμαξάς χρησιμοποιούσε ένα τετράτροχο αμάξι, με αραμπά, που το έσερναν ένα ή δύο άλογα και μ' αυτό εκτελούσε μεταφορές ανθρώπων ή ένα δίτροχο αμάξι, τη σούστα, που μ' αυτήν έκαναν τις βόλτες τους οι ρομαντικοί της εποχής, αλλά τη χρησιμοποιούσαν για τις μετακινήσεις τους και οι επίσημοι. Τον αμαξά τον συναντούσε κανείς στις πιάτσες των μεγάλων πόλεων, στα λιμάνια, στους σταθμούς των τρένων και αλλού. Εκεί περίμενε τους πελάτες για να τους μεταφέρει στον προορισμό τους μαζί με τα πράγματά τους. Ντυμένος όμορφα και καθισμένος περήφανα στο «μπαλκόνι» της άμαξάς του, περίμενε υπομονετικά κουβεντιάζοντας με τους άλλους αμαξάδες. Στο χέρι κρατούσε το καμουτσίκι, που το χτυπούσε με μαεστρία, και στο κεφάλι φορούσε μια τραγιάσκα, για να προστατεύεται από τον ήλιο. Δίπλα του είχε πάντα ένα κουδουνάκι, που το χτυπούσε κατά τη διαδρομή, για να κάνει αισθητή την παρουσία του. Σήμερα ο «καρτσέρης» είναι ένα επάγγελμα που ανήκει στο παρελθόν και συναντάται μόνο σε τουριστικές περιοχές

13.Η παριζιάνα (1969)

Σκηνοθεσία και Σενάριο: Γιάννης Δαλιανίδης, Παραγωγή: Φίνος Φιλμ
Πρωταγωνιστούν: Ρένα Βλαχοπούλου, Χρόνης Εξαρχάκος, Βαγγέλης Σειληνός,
Έρρικα Μπρόγιερ, Κώστας Καρράς κ.ά.
Μουσική: Μίμης Πλέσσας

Η "μοδίστρα" (Ρένα Βλαχοπούλου)

Μοδίστρα: Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70 πολλές γυναίκες έραβαν τα ρούχα τους σε μοδίστρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μοδίστρα έραβε ρούχα μόνο για γυναίκες. Για τους άντρες υπήρχαν οι ράφτες. Οι λόγοι ήταν ότι δεν υπήρχαν πολλά καταστήματα που πουλούσαν έτοιμα ενδύματα καθώς επίσης και ότι τα οικονομικά μέσα ήταν περιορισμένα. Ήταν ένα δύσκολο και κουραστικό επάγγελμα που απαιτούσε ατέλειωτες ώρες δουλειάς, προσοδοφόρο παρόλα αυτά. Συνήθως η μοδίστρα χρησιμοποιούσε ένα δωμάτιο του σπιτιού της ως «ατελιέ», όπου την επισκέπτονταν οι πελάτισσές της. Ο τρόπος που έραβαν τα ρούχα, καθώς και τα μέσα που χρησιμοποιούσαν, όπως οι ραπτομηχανές, ήταν πολύ διαφορετικά από αυτά που χρησιμοποιούνται σήμερα στις βιοτεχνίες ρούχων.

Σήμερα καθώς η οικονομική κρίση εντείνεται, η οικονομική στενότητα είναι δεδομένη και η εξόρμηση στην αγορά για την απόκτηση καινούργιων ρούχων είναι απαγορευτική για πολλούς, πολλές γυναίκες καταφεύγουν στη «μεταποίηση» παλιότερων ρούχων που είχαν ξεχάσει στις ντουλάπες τους, με αποτέλεσμα το επάγγελμα της μοδίστρας, ενώ είχε σχεδόν εξαφανιστεί, να γνωρίζει νέα αναπάντεχη άνθηση.

Πηγές:

1. Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος, Θόδωρου Κατσανέβα, Εκδόσεις Παπτάκη, 2007
2. Ταινιοθήκη της Ελλάδος (<http://www.tainiothiki.gr/v2/>)
3. Βικιπαίδεια
4. Οδηγός παραδοσιακών επαγγελμάτων- Πρόγραμμα: Νέα γενιά σε Δράση (<http://www.entre.gr/up-content/uploads/2010/02/cf&>)
5. http://daskalosjf.blogspot.gr/2011/04/blog-post_6508
6. <http://istorikathemata.com/2012/09/traditional->
7. http://dasta.ionio.gr/liaison/pages/symb_text_work
8. Μνήμες, επαγγέλματα που χάθηκαν (<http://diasporic.org/mnimes/archivew/epagelmata->)
9. <http://oisapes.mysch.gr/files/epaggelmata/epaggelm>
10. <http://lyk-krest.ilei.sch.gr/other/project-report.pdf>
11. <http://taexeiola.blogspot.gr>
12. <http://blogs.sch.gr>

